

Протягом XV — на початку XX ст. українські землі переважно входили до складу інших держав. Тому для українського народу Новий час — це час боротьби за відродження своєї державності. Першими на боротьбу за волю стали козаки. Українське лицарство гуртувалося на Запорозькій Січі, а протягом середини XVII — кінця XVIII ст. козаки очолювали тогочасну Українську державу — Військо Запорозьке. До наших днів збереглася пам'ять про видатних козацьких гетьманів.

Вивчення нового матеріалу

Після занепаду Русі-Ураїни українські землі захопили сусідні держави. Населення опинося від владою чужих правителів. Майже щороку загони кримського хана здійснювали грабіжницькі походи на Південні окраїни Речі Посполитої.

Польський король не міг захистити ні свої земні, ні підданих. Багато українців гинуло або потрапляло в полон. Величезна територія на півдні стала пустелею — Диким Полем. Поступово ці землі заселили працьовиті селяни та втікачі від панської сваволі з різних куточків України. Серед них були прості та шляхетні (поважні, заможні) люди.

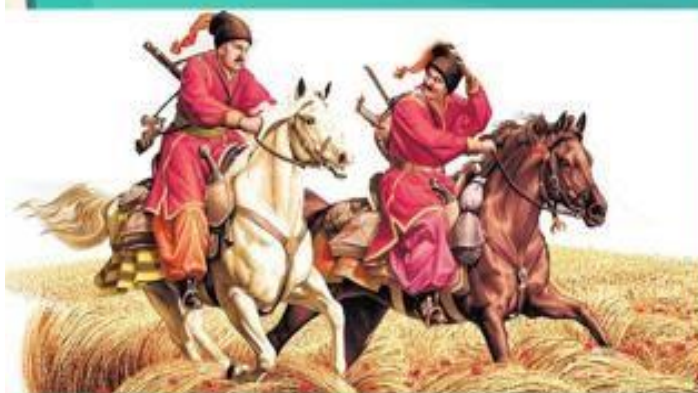
Робота з термінами (запишіть)

Козак — вільна озброєна людина.

Запорізька Січ — укріплена фортеця козаків.

Гетьман — головний полководець, керівник козацької держави.

Перша писемна згадка про козаків датується **1489 р.**

Робота з візуальними джерелами: які головні споруди були на січі?

Національний заповідник "Хортиця"
Запорізька Січ або Запорізька Січ — укріплена козацька фортеця, розташована за порогами Дніпра.

За 116 років існування козацької держави було 17 гетьманів. Найвідоміші Дмитро Вишневецький, Петро Сагайдачний, Богдан Хмельницький, Іван Мазепа, Петро Дорошенко.

Хвилинка відпочинку (руханка) <https://youtu.be/foFUavVgKg4?si=-T7KDsWBtUHewBc4>

Робота з підручником: стор. 140-142.

Діємо: практичні завдання

На українських землях освіту в цей час можна було здобути у школах при монастирях, церквах. Перший вищий навчальний заклад заснував у своєму маєтку князь Костянтин-Василь Острозький у 1576 р. Традиції вищої освіти у 1632 р. продовжив Києво-Могилянський колегіум. У 1661 р. у Львові засновано університет, який діє понині. У 1805 р. у Наддніпрянській Україні відкривається перший університет у Харкові.

1. Дізнайтеся, які ще університети були відкриті у цей час на українських землях.
2. Побудуйте лінію часу, на якій позначте час заснування провідних навчальних закладів в Україні у Новий час.

Водночас з фізичною працею в суспільстві зростала потреба в освічених людях. Завдяки поширенню друкованих книжок освіта і знання стали доступнішими більшій кількості людей. Осередками розвитку науки були університети.

Києво-Могилянська академія
(сучасне фото)

Узагальнення. Систематизація. Рефлексія.

Перегляньте відео: <https://youtu.be/PRIqP4H8T2c?si=850uU8vVs9St56V>

Самооцінювання

Оцініть свої успіхи в опануванні теми «Новий час: відкриття Америки, революції, передові ідеї і не тільки» — поєднайте кожне з питань для самоконтролю із відповідним смайликом успіху. Усно дайте відповіді на поставлені запитання.

Які відкриття здійснило людство протягом періоду Нового часу?

Прекрасно

Як змінилося становище людини за Нового часу?

Добре

Хто за Нового часу відстоював вольності українського народу?

Треба попрацювати

Чому за Нового часу зростає роль освічених людей?

Нічого не зрозуміло

Домашнє завдання:

- *Прочитати § 25, опрацювати опорний конспект.
- *Записати цікаві факти про козацтво, Запорізьку Січ.
- *Повторити тему Історична пам'ять.

Завдання надсилайте на освітню платформу Human або ел. адресу
nataliarzaeva5@gmail.com

Бажаю успіхів у навчанні!